

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.358/2017/4. szám

A **Debreceni** Ítéltábla a **dr. Sz. Á.** ügyvéd (címe) által képviselt I.rendű felperes neve (címe) I. rendű és II.rendű felperes neve (címe) II. rendű felpereseknek - a dr. S. T. jogtanácsos által képviselt alperes neve (címe) alperes ellen személyiségi jog megsértése miatt indított perében - a Debreceni Törvényszék 8.P.20.809/2015/21. számú ítélete ellen a II. rendű felperes részéről 23. sorszám, az alperes részéről pedig 22. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, és szövegezésében is pontosítja; megállapítja, hogy az alperes az I. és II. rendű felperesekkel szemben 2015. március 15. napján alkalmazott bilincs kényszerítő eszköz használatával megsértette az I. és II. rendű felperesek emberi méltóságát, becsületét és a személyes szabadságát.

Az alperes I. rendű felperessel szembeni, sérelemdíjban való marasztalását 200 000 (kettőszázezer) Ft-ra, az elsőfokú perköltségben történt marasztalását pedig 46 355 (negyvenhatezer-háromszázötvenöt) Ft-ra leszállítja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a II. rendű felperesnek 200 000 (kettőszázezer) Ft tőkét és 56 515 (ötvenhatezer-ötszázötvenöt) Ft perköltséget.

A II. rendű felperes által megfizetendő kereseti illeték összegét 3960 (háromezer-kilencszázhatvan) Ft-ra leszállítja.

Kötelezi az I. rendű felperest, hogy fizessen meg az államnak - az illetékügyben eljáró hatóság külön felhívására - 9720 (kilencezer-hétszázhusz) Ft kereseti illetéket.

Megállapítja, hogy 58 320 (ötvennyolcezer-háromszázhusz) Ft kereseti illetéket az állam viseli.

Kötelezi az alperest, 15 napon belül fizessen meg az I. rendű felperesnek 2921 (kettőezer-kilencszázhuszonegy) Ft, a II. rendű felperesnek pedig 4953 (négyezerkilencszázötvenhárom) Ft másodfokú perköltséget.

Kötelezi az I. rendű felperest, hogy fizessen meg az államnak - az illetékügyben eljáró hatóság külön felhívására - 12 960 (tizenkettőezer-kilencszázhatvan) Ft fellebbezési illetéket.

Kötelezi a II. rendű felperest, hogy fizessen meg az államnak - az illetékügyben eljáró hatóság külön felhívására - 5280 (ötezerkettőszáznyolcvan) Ft fellebbezési illetéket.

Megállapítja, hogy 77 760 (hetvenhétezer-hétszázhatvan) Ft fellebbezési illetéket az állam visel.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás

Az I. és II. rendű felperesek testvérek.

A II. rendű felperes tulajdonát képezi az forgalmi rendszámú, ... típusú személygépkocsi, amelyet az I. rendű felperes használ.

A felperesek és **P. Z. P.** nevű unokatestvérük 2015. március 14-én éjszaka **X**-ben egy szórakozóhelyen tartózkodtak, ahol alkoholt is fogyasztottak. 2015. március 14-én éjjel, illetőleg 2015. március 15-én hajnalban taxival közlekedtek.

Az I. és II. rendű felperesek, valamint **P. Z. P.** 2015. március 15-én 12 óra 30 és 12 óra 45 perc közötti időben az forgalmi rendszámú személygépkocsival a **x-i D** utcáról az I. és II. rendű felperesek édesanyjának **X**-, **Sz** utcai ingatlanához indultak ebédelni.

A gépjárművet az I. rendű felperes vezette, mellette a jobb első ülésen **P. Z. P.**, a jobb hátsó ülésen pedig a II. rendű felperes ült.

Az akkor ügyvédjelölt foglalkozású I. rendű felperesnek a következő napi tárgyalásához különböző iratokra volt szüksége, ezért ebéd előtt útba ejtették a **X. E.** szám alatti ügyvédi irodát.

Az I. rendű felperes az autóval a alperes neve kapuja előtt állt meg.

Az I. rendű felperes egyedül ment fel az ügyvédi irodába, ez idő alatt a II. rendű felperes és **P. Z. P.** az autóban várakozott.

13 óra 04 perckor az alperes rendőrei, **P. B.** és **M. Cs.** szolgálati gépkocsijukkal a **X. E** a **B** utca irányába közlekedve észlelték, hogy az forgalmi rendszámú személygépkocsi szabálytalanul - az utcák metszéspontjától számított 5 méteren belül - várakozik, ennek tényére figyelmeztették a járműben tartózkodó két személyt (a jobb első ülésen ülő II. rendű felperest és a hátsó ülésen ülő **P. Z. P.**t), és felhívták őket a szabálysértést megvalósító helyzet megszüntetésére.

Az alperes rendőrei 13 óra 09 perckor ismét ezen az útvonalon közlekedtek és megállapították, hogy az forgalmi rendszámú autó még mindig ugyanazon a helyen tartózkodik, ezért intézkedést kezdeményeztek a járműben tartózkodó személyekkel szemben.

A rendőri intézkedés biztonságos és szakszerű befejezése érdekében megerősítő erőt és alkoholszondát kértek a helyszínrre.

Megerősítő erőként az alperes két rendőre, **M. Sz.** és **P. Á.** érkezett, **A. L.** , **T. N.** és **T. I.** rendőrök pedig alkoholszondát vittek a helyszínrre.

A légalkoholmérő készülék alkalmazása előtt az alperes rendőrei, **M. Cs.** és **P. B.** egyéb szolgálati feladataik végrehajtása miatt elhagyták a helyszínt.

A légalkoholmérő készülék megérkezését követően az alperes rendőre, **P. Á.** ellenőrizte a II. rendű alperes ittasságát; a szonda kifújást követően 0,57 mg/l értéket mutatott. Az alperes rendőre közölte a II. rendű felperessel, hogy légalkohol vizsgálat céljából előállítják a **X**-i Rendőrkapitányság **S** úti Kertségi Rendőrőrsére, illetőleg vele szemben testi kényszert és bilincset fog alkalmazni. A közlést a II. rendű felperes tudomásul vette. Az alperes rendőre a II. rendű felperes kezeit előrebilincselte.

A **X**-i Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Osztály Belváros **T** Rendőrőrsének..... számú jelentése szerint a II. rendű felperessel szemben a szökés megakadályozása érdekében került sor bilincs alkalmazására.

A II. rendű felperest a **X**-, **S** u.szám alatti rendőrségre szállították, ahol megjelent az édesanyja, **dr. Sz. Á.** ügyvéd, aki meghatalmazás csatolását követően kérte, hogy megbízott védőként a fiát érintő légalkohol vizsgálaton jelen lehessen. Miután a II. rendű felperessel szemben alkalmazott Drager alkoholtesztel 14 óra 01 perckor végrehajtott mérés nem vezetett eredményre, ezért a II. rendű felperest további eljárás lefolytatása - vér- és vizelet minta vétele - céljából előállították Ügyeletére. A levett vér- és vizeletminta alapján az igazságügyi orvosszakértő megállapította, hogy a II. rendű felperes szervezetében a cselekmény időpontjában a véralkohol koncentráció 1,10 g/l (ezrelék) lehetett, amely érték ittas állapotot jelent.

A II. rendű felperestől elvették a vezetői engedélyét, majd - még ugyanezen a napon, 2015. március 15-én - 14 óra 15 perckor panasz- és sérülésmentesen szabadon bocsátották.

Időközben az I. rendű felperes **P. Z. P.**rel a **X**-, **M** .. utcán található szórakozóhely irányába indult üdítővásárlás céljából, s közben elhaladtak a **X**-, **M** utca **B** utca kereszteződésétől körülbelül 20 méterre parkoló rendőrségi gépjármű mellett, amelyben három rendőr tartózkodott.

Az alperes rendőrei által ezen a napon számon tett jelentés az alábbiakat tartalmazza: „14.05 órakor arra lettünk figyelmesek, amint egy fiatal férfi megáll a szolgálati gépkocsi bal oldalától kb. 3 m-re a járdán és néz bennünket. Kb. 1 perc múlva a személy hangosan, de nem kiabálva azt mondta irányunkba (miközben folyamatosan minket nézett), hogy »bűdös kutyák«. Ezt követően a jobb kezét ökölbe szorítva, kezének középső ujját irányunkba mutatta (kb. 3 másodpercig), majd elindult a **B** utca felé, de eközben is irányunkba mutatta jobb kezével a köztudatban lévő »sértő kifejezést«."

Az alperes rendőrei intézkedés alá vonták az I. rendű felperest. Az intézkedés okát abban jelölték meg, hogy az I. rendű felperes becsületsértést követett el az alperesi rendőrök sérelmére; e tényről az I. rendű felperes tagadta. Az intézkedő rendőrök a történeteket jelentették az előjárójuknak, aki a helyszínre irányított egy járőrpárost.

A kitérő rendőrök az I. rendű felperes kezén előretett helyzetben bilincset helyeztek el, és az I. rendű felperest előállították a **X**-i Rendőrkapitányság **E** úton található számú előállító helyiségébe.

A **X**-i Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Osztály Belváros **T** Rendőrőrsének számú jelentése szerint az alperes rendőre az I. rendű felperessel szemben a támadás és a szökés megakadályozása érdekében használt bilincs kényszerítő eszközt.

Az I. rendű felperest előállítása napján, 2015. szeptember 15-én 17 óra 40 perckor bocsátották szabadon, egyidejűleg becsületsértés miatt feljelentették.

A Járási Ügyészség B.233/2015/3-I. számú, 2015. július 28-án hozott határozatával az I. rendű felperessel szemben becsületsértés vétsége miatt indított nyomozást

megszüntette.

A határozat indokolása szerint az I. rendű felperes tagadta a terhére rótt bűncselekmény elkövetését. Kihallgatása során elmondta, hogy előállítását megelőzően a telefonjára kapott sportfogadás negatív eredménye kapcsán hagyta el a száját a „bűdös kurva életbe” kifejezés, melynek során a rendőröktől kb. 15 méterre, nekik háttal állt. A vele szemben intézkedő rendőrkörök felé a becsület csorbítására alkalmas kifejezést vagy mozdulatot nem tett. A rendőri intézkedés alkalmával jelen lévő **P. Z. P.** tanú a becsület csorbítására alkalmas kijelentést nem hallotta, a kézmozdulatot nem látta.

A határozat indokolás rögzíti, hogy a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján nem állapítható meg, hogy az I. rendű felperes a sértettekkel szemben a rendőri mivoltukat sértő kifejezéseket használt volna.

A Járási Ügyészség B.749/2015/1-I. számú, 2015. november 24-én hozott határozatával a II. rendű felperessel szemben, ittas állapotban elkövetett járművezetés vétsége miatt indított nyomozást megszüntette.

A határozat indokolása szerint a II. rendű felperes a rendőri intézkedésnek alávetette magát, a légalkoholmérő készüléket megfújta, de a jegyzőkönyvet nem volt hajlandó aláírni, ugyanis azt állította, hogy a gépjárművet nem ő vezette. A nyomozóhatóság által tanúként kihallgatott I. rendű felperes a II. rendű felperes nyilatkozatát támasztotta alá, elmondta, hogy a gépjárművet ő vezette, és amikor a gépjárművel történt leparkolást követően az autót ott hagyta, akkor annak indítókulcsát magával vitte. A tanúként kihallgatott és intézkedő rendőrök a vallomásukban azt állították, látták, hogy a gépjármű tolatólámpája bekapcsolt állapotban volt, és azt is látták, hogy a jármű 30-40 cm-t megindult hátrafelé. Állították, hogy a gépjármű bal első ülésén a II. rendű felperes ült, aki az ablakon kihajolva feléjük azt a kijelentést tette, hogy „mi a faszt akartok megint, szerintetek hova álljak, ahol nem kell fizetni?”

Miután az intézkedő rendőrök nyilatkozatai között ellentmondás volt a tekintetben, hogy az intézkedés megkezdésekor pontosan hány személy tartózkodott a gépjárműben, illetve ellentmondás volt a tanúk és a II. rendű felperes nyilatkozata között is, amely ellentmondások szembesítéssel sem voltak feloldhatók, ezért az ügyészség a II. rendű felperessel szembeni nyomozást bizonyítottság hiányában megszüntette.

Az I. és II. rendű felperesek annak megállapítása iránt terjesztettek elő keresetet az alperes ellen, hogy rendőrei velük szemben jogellenesen és felróhatóan alkalmaztak bilincs kényszerítő eszközt, ezzel pedig megsértették az emberi méltóságukat, a személyes szabadságukat és a becsületüket.

A jogsértés megállapítása mellett az I. rendű felperes az alperest 500 000 Ft, a II. rendű felperes pedig 300 000 Ft sérelemdíj megfizetésére is kérte kötelezni.

Az alperes ügyvédi munkadíjból álló perköltségükben történő marasztalását is indítványozták azzal, hogy az őket képviselő ügyvéd általános forgalmi adó fizetésére köteles.

Az alperes mindkét felperes keresetének az elutasítását, és a felperesek jogtanácsai munkadíjából álló perköltségében történő marasztalását kérte.

Érdemi ellenkérelmében előadta, hogy rendőrei jogszerűen használtak bilincset a felperesekkel szemben.

Hangsúlyozta, hogy a felperesek az intézkedést megelőzően, illetve annak során nagyképű, flegma, lekezelő magatartást tanúsítottak, és bár tevőlegesen nem ellenkeztek a kényszerintézkedés alkalmazása ellen, az intézkedés során tanúsított magatartásukra és az ittasságból adódó hangulatváltozataikra tekintettel tartani lehetett attól, hogy magatartásuk megváltozhat, szökést vagy támadást kísérelhetnek meg, ezért velük szemben - megelőző jelleggel - indokolt volt a bilincs mint kényszerítő eszköz alkalmazása.

A **Debreceni** Törvényszék 8.P.20.809/2015/21. számú ítéletében megállapította, hogy az alperes megsértette az I. rendű felperes emberi méltóságát, személyes szabadságát és becsületét.

Kötelezte az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az I. rendű felperesnek 500 000 Ft összegű sérelemdíjat, valamint 60 000 Ft perköltséget.

A II. rendű felperes keresetét elutasította.

Kötelezte a II. rendű felperest, hogy az államnak, külön felhívásra térítsen meg 18 000 Ft le nem rótt illetéket.

Indokolásában a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:42. §-ának (1) bekezdését, 2:43. §-át, 2:45. §-ának (1) bekezdését, 2:51. §-ának (1) bekezdését, 2:52. §-ának (1) és (2) bekezdéseit, a rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 48. §-át, valamint a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX.22.) BM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati szabályzat) 41. §-ának (1) és (2) bekezdéseit felhívva rögzítette, hogy jelen személyiségi jogi perben a bíróság kizárólag a bilincs mint kényszerítő eszköz alkalmazásának a személyiségi jogot sértő voltát vizsgálhatta.

Megjegyezte, hogy a törvényszéknek nem feladata az alperes alkalmazásában álló személyek intézkedéseinek a felülvizsgálata, azonban a rendelkezésre álló adatok alapján megállapítható, hogy az I. és II. rendű felperesekkel szemben fellépő rendőrök magatartása nem volt kellően összehangolt és alapos, a rendőrtanúk vallomásaikban feloldhatatlan ellentmondások vannak: nem lehet megállapítani, hogy az intézkedés megkezdésekor ki ült a személygépjárműben, ült-e egyáltalán valaki a vezetőülésein, s pontosan hány fő tartózkodott az autóban. Nem állapítható meg, hogy a II. rendű felperes igazoltatásával egyidejűleg az I. rendű felperest, illetőleg **P. Z. P.**-t igazoltatták-e, valamint hogy őket miért nem vonták eljárás alá. Az sem nyert tisztázást, hogy az I. rendű felperesnél miért nem alkalmaztak légalkoholszondát, holott az intézkedő rendőrök szerint mindkét felperes ittas állapotban volt.

A II. rendű felperesnek a kényszerítő eszköz alkalmazásakor ittas állapotát - a tanúvallomásokon túlmenően - az orvosi mintavétel is igazolta, ezért a törvényszék elfogadta azt az alperesi álláspontot, miszerint a II. rendű felperes megbilincselésére jogszerűen került sor.

Habár a per adatai nem támasztják alá az alperesnek a felperesek „nagyképű, flegma, lekezelő magatartás” tanúsítására vonatkozó állítását, azonban a törvényszék szerint a II. rendű felperes vonatkozásában igazoltan fennálló ittasság önmagában is alapot adott a bilincs mint kényszerítő eszköz alkalmazására, ezért a II. rendű felperes keresetét elutasította.

Az I. rendű felperes esetleges alkoholos befolyásoltságának a vizsgálatára nem került sor, ezért vele szemben alaptalan az az alperesi hivatkozás, hogy az alkoholfogyasztáshoz kapcsolódó hangulatváltozás miatt megelőző jelleggel szükség volt a megbilincselésre. Az

I. rendű felperes elmondta, hogy - jogi végzettségéből eredő tudása alapján - az intézkedés helyszínén szóban kifogásolta a kényszerítő eszköz alkalmazását, illetőleg kérte a jogszabályi alap megjelölését, amely kérdésére szakszerű választ nem kapott.

A törvényszék álláspontja szerint az I. rendű felperes vonatkozásában semmilyen olyan körülmény nem állt fenn, amelynek mérlegelése alapján az alperes rendőrei alappal juthattak arra a következtetésre, hogy az I. rendű felperesnél bilincs kényszerítő eszközt kell alkalmazni.

A törvényszék szerint az, hogy az I. rendű felperesnek a kényszerítő eszköz nem jogszerű használata mellett történő előállítás, a napi munkavégzése során képviselőként történő eljárása helyszínén bilincsben történő megjelenése a személyiségi jogának, nevezetesen a személyes szabadságának, becsületének és jóhírnevének megsértéséhez vezető körülmény, külön magyarázatot nem igényel.

Mindezekre tekintettel az I. rendű felperesnek a jogsértés megtörténtének a megállapítására irányuló és a sérelemdíj iránti igényét jogalapjában és összecszerűségében is megalapozottnak találta.

A perköltségviseléssel kapcsolatos döntést a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 78. §-ának (1) bekezdésére alapította, és akként rendelkezett, hogy a felperesek részére engedélyezett illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt, az I. rendű felperesre eső illetéket az I. rendű felperes pernyertessége folytán az alperesnek az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 5. §-án alapuló személyes illetékmentességre tekintettel a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 14. §-a alapján az állam viseli.

A II. rendű felperes részére engedélyezett illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt illeték megfizetésére a pervesztes II. rendű felperest kötelezte.

Az elsőfokú ítélet ellen a II. rendű felperes és az alperes terjesztettek elő fellebbezést.

A II. rendű felperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet megváltoztatását, a keresetének történő helyt adást, ennek keretében az emberi méltósága, a becsülete és a személyes szabadsága megsértésnek a megállapítását, és az alperes 300 000 Ft összegű sérelemdíj megfizetésére kötelezését kérte.

Fellebbezését azzal indokolta, hogy - amint azt a vele szemben intézkedő rendőrök is egybehangzóan állították - a rendőri intézkedésnek mindvégig alávetette magát, nem volt agresszív, a rendőri felszólításnak eleget tett.

Rögzítette, hogy előállítására, majd esetében vér- és vizeletminta vételére azért került sor, mert „az intézkedés megkezdésétől számítva több mint fél óra eltelt.” (P. Á. tanú vallomása - 8.P.20.809/2015/16. számú jegyzőkönyv)

Az a tény, hogy a rendőri intézkedést megkezdő, majd a megkezdett intézkedést folytató rendőröknél nem volt szonda, s így az intézkedést nem tudták végrehajtani és emiatt a II. rendű felperest elő kellett állítani, nem értékelhető a terhére.

Álláspontját alátámasztandó felhívta a Kúria BH2016.318., BH2016.101., Kfv.III.37.025/2015/3., Kfv.III.37.572/2015/5., Kfv.III.37.713/2015. számú eseti döntéseit, valamint az Emberi Jogok Európai Bíróságának a 20972/92. számú ügyben hozott határozatát. Kiemelte, hogy egyetlen eseti döntés sem tartalmaz olyan kitételt, hogy a kényszerítő eszköz alkalmazásának megelőző jelleggel is helye lenne.

A lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeként megállapítható, hogy az intézkedés során

mindvégig együttműködő magatartást tanúsított, magatartása nem érte el az intézkedés biztonságos végrehajtása veszélyeztetettségének azon fokát, amely alátámasztotta volna a kényszerítő eszköz alkalmazását.

Az alperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet megváltoztatását, az I. rendű felperes keresetének az elutasítását, és mindkét felperes jogtanácsosi munkadíjból álló első- és másodfokú perköltségben történő marasztalását indítványozta.

Álláspontja szerint rendőrei alappal jutottak arra a következtetésre, hogy az I. rendű felperes vonatkozásában a perbeli tényállás mellett a bilincs mint kényszerítő eszköz alkalmazása jogszerű, szükséges és arányos volt.

A számú jelentés rögzíti, miszerint intézkedés közben **P. Z. P.**, az I. rendű felperes rokona odament az intézkedést foganatosító rendőrökhöz, akiknek elmondta, hogy „ismeri unokatestvére heves vérmérsékletű stílusát.”

Az I. rendű felperessel szemben intézkedő rendőrök is tapasztalták, de **P. Z. P.** is elmondta, hogy éjszaka bulizni voltak, és lehet, hogy az I. rendű felperes még alkoholos befolyásoltság alatt áll.

Az alperes szerint az a körülmény, hogy az I. rendű felperes „heves vérmérsékletű” és ittas, vele szemben megelőző jelleggel megalapozza a bilincs mint kényszerítő eszköz alkalmazását.

Sérelmezte, hogy a törvényszék a II. rendű felperes keresetét teljes egészében elutasította, azonban az alperes javára indítványa ellenére nem ítelt meg perköltséget.

Az I. rendű felperes fellebbezési ellenkérelmében - az alperes fellebbezésével szemben - az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.

Az alperes nem terjesztett elő fellebbezési ellenkérelmet.

Az ítélet tábla a fellebbezéseket a Pp. 256/A. §-a (1) bekezdésének f) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el, és a II. rendű felperes fellebbezését a személyiségi jogi jogsértés megállapítása vonatkozásában egészében, a sérelemdíj iránti igény tekintetében részben alaposnak, az alperes fellebbezését pedig a sérelemdíj összecszerúsége körében találta részben alaposnak.

I. A II. rendű felperes fellebbezése

a) A személyiségi jogi jogsértés vizsgálata

A törvényszék a tényállást a II. rendű felperes keresetének elbírálásához szükséges mértékben feltárta, megfelelő irányú és terjedelmű bizonyítást folytatott le, azonban levont következtetésével és a II. rendű felperes keresetét elutasító döntésével az ítélet tábla nem értett egyet.

A **X-i** Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Osztály Belváros **T** Rendőrőrsének számú jelentése szerint a II. rendű felperessel szemben a szökés megakadályozása érdekében került sor bilincs alkalmazására.

A törvényszék szerint a II. rendű felperes vonatkozásában az igazoltan fennálló ittasság

önmagában alapot adott a bilincs mint kényszerítő eszköz alkalmazására.

A Rtv. 15. §-ának (1) bekezdése szerint a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával.

Ugyanezen szakasz (2) bekezdése alapján több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.

Az Rtv. 16. §-ának (1) bekezdése kimondja, hogy a rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége enélkül is biztosítható.

Az Rtv. 19. §-ának (1) bekezdése értelmében a jogszabályi előírások végrehajtását szolgáló rendőri intézkedésnek - ha törvény vagy nemzetközi megállapodás másként nem rendelkezik - mindenki köteles magát alávetni, és a rendőr utasításának engedelmeskedni. A rendőri intézkedés során annak jogszerűsége nem vonható kétségbe, kivéve, ha a jogszerűtlenség mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapítható.

Ugyanezen szakasz (2) bekezdése szerint a rendőr jogszerű intézkedésének való ellenszegülés esetén az e törvényben meghatározott intézkedések és kényszerítő eszközök alkalmazhatók.

Az Rtv. 47. §-a értelmében a rendőr - intézkedése során - az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést (testi kényszert) alkalmazhat.

Az ítélőtábla álláspontja szerint a fokozatosság elve azt jelenti, hogy az intézkedés alá vont személlyel szemben elsősorban a testi kényszer mint enyhébb kényszerítő eszköz alkalmazása indokolt, és csak ennek eredménytelensége, vagy kizártsága esetén kerülhet sor a bilincs alkalmazására.

Az Rtv. 48. §-a szerint a rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy

- a) önkárosításának megakadályozására,
- b) támadásának megakadályozására,
- c) szökésének megakadályozására,
- d) ellenszegülésének megtörésére.

A Szolgálati Szabályzat 41. §-ának (1) bekezdése alapján bilincs alkalmazása, az Rtv. 48. §-ában meghatározott esetekben különösen azzal szemben indokolt

- a) aki erőszakos, garázda magatartást tanúsít, és ennek abbahagyására testi kényszerrel nem készíthető,
- b) aki az intézkedő rendőrt, annak segítőjét, valamint az intézkedésben közreműködőt megtámadja,
- c) akinek az elfogására bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt került sor, és szökése bilincs alkalmazása nélkül nem akadályozható meg,

- d) akinek a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése testi kényszerrel nem törhető meg,
- e) aki önkárosító magatartást tanúsít vagy ilyen magatartás tanúsításával fenyeget,
- f) akinek fogvatartása során kísérését rendelték el, és a kísért személy veszélyessége azt indokolja, vagy
- g) akit egyedül intézkedő rendőr állít elő.

Amint a rendőrség bilincshasználatával kapcsolatban az alapvető jogok biztosának sz. jelentése is megállapítja: mivel az alapjogok korlátozásának feltétele valamely alkotmányos cél valós veszélyeztetése, ezért az intézkedés veszélyeztetésének - az említett magatartásokon keresztül - konkrétan és közelinek kell lennie. A jogalkotó az Rtv.-beli felhatalmazással nem egy távoli és absztrakt veszélyhelyzet esetére (például korábbi cselekményei miatt általában veszélyesnek ítélt személyekkel szemben) tette lehetővé a személyi szabadság korlátozását. A támadás vagy a szökés megakadályozására tehát akkor alkalmazható bilincs, ha a támadás vagy a szökés veszélye közeli és konkrét, azt az intézkedés alá vont aktuális magatartási mozzanatai alátámasztják.

Az alapvető jogok biztosának jelentése szerint az, hogy valaki „erősen ittas”, „zavart”, „ideges”, „kiszámíthatatlan”, „labilis”, sokféle konkrét cselekvéssel járhat együtt, de önmagában még nem alapozza meg a bilincs mint kényszerítő eszköz használatát.

Az Rtv. 48. §-ában, illetőleg a Szolgálati szabályzat 41. §-ának (1) bekezdésében írt feltételek fennállása hiányában úgyszintén nem alapozza meg a bilincs mint kényszerítő eszköz használatát, ha valaki „verbálisan ellenségesen kommunikál”, ahogy az a magyarázat sem fogadható el, hogy az alperes rendőrei „azért is szoktak bilincset alkalmazni az előállítás során, mert az előállítottakat a hátsó ülésen szállítják, és nem megengedhető, hogy a gépjárművet vezető személy ne legyen biztonságban.” (15. sorszámú jkv. 4. oldalának 5. bekezdése)

A **X**-i Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Osztály Belváros **T** Rendőrőrsének számú jelentése azt rögzíti, hogy a II. rendű felperes esetében a bilincs alkalmazását az ittasság ellenőrzése előzte meg; a légalkoholmérő készülék a kifújást követően 0,57 mg/l értéket mutatott.

Miután a II. rendű felperes végig együttműködő magatartást tanúsított a rendőri intézkedés során, szökésének a konkrét és közeli veszélye nem állt fenn, és azt az aktuális magatartási mozzanatai sem támasztották alá, ezért önmagában a fentebb hivatkozott mértékű ittassága még nem indokolta, hogy az alperes rendőre nála bilincs kényszerítő eszközt használjon.

A II. rendű felperessel szemben alkalmazott bilincs kényszerítő eszköz alkalmazása tehát aránytalan és szükségtelen intézkedés volt, annak használata egyszersmind alkalmas volt a II. rendű felperes emberi méltóságának, becsületének és személyes szabadságának a megsértésére is.

A bírói gyakorlat álláspontja szerint sérti az emberi méltóságot, ha a bilincselés alkalmazására az ahhoz szükséges feltételek hiányában kerül sor. (Lásd a **Debreceni**

Ítéltábla Pf.I.20.215/2012/2. és Pf.I.20.286/2015/4. számú, valamint a Kúria Pfv.IV.20.193/2016/4. számú határozatait.)

A Ptk. 2:45. §-ának (1) bekezdése szerint a becsület megsértését jelenti különösen a más személy társadalmi megítélésének hátrányos befolyásolására alkalmas, kifejezőmódjában indokolatlanul bántó véleménynyilvánítás.

„Becsületnek tekinthető az egyén erkölcsi értéke, a személyiség »immanens« értéke, amit saját magatartásával érdemel ki, életével, korábbi életvitelével, korával, állásával, szakmai tevékenységével, és ezek alapján a társadalmi életben tett cselekedeteivel maga szerez meg.” /Csehi Zoltán: A bűnügyi tudósítások kérdései a sajtószabadság és a személyiségi jog védelme között. In: Csehi Zoltán - Koltay András - Navratyil Zoltán (szerk.): A személyiség és a média a polgári és a büntetőjogban. Complex Kiadó, Budapest, 2014. 77. o.)

A Ptk. 2:43. §-a b) pontjának I. fordulata szerint a személyiségi jogok sérelmét jelenti a személyes szabadság megsértése.

„Szabadsághoz fűződő személyiségi jogot sért, aki mást mozgásában, cselekvésében jogellenesen gátol, akadályoz (pl. feltartóztat, elfog, elzár), vagy valakit jogellenesen a saját akaratával, illetve érdekével ellentétes magatartásra, cselekvésre indít, továbbá aki másnak a szabad cselekvési vagy nemcselekvési lehetőségét bármi módon veszélyezteti.” (Törő Károly: Személyiségvédelem a polgári jogban. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest, 1979. 241-242. o.)

Az alperes rendőre azzal a magatartásával, hogy a II. rendű felperest az ahhoz szükséges feltételek fennállása hiányában megbilincselte, kezei szabad használatát megakadályozta (személyes szabadság megsértése), továbbá őt megalázta és megszegényítette (emberi méltóság és becsület megsértése).

Az ítéltábla a fentiekre tekintettel a Ptk. 2:51. §-a (1) bekezdésének a) pontja alapján megállapította, hogy az alperes a II. rendű felperessel szemben 2015. március 15-én alkalmazott bilincs kényszerítő eszköz használatával megsértette a II. rendű felperes emberi méltóságát, becsületét és a személyes szabadságát.

b) Sérelemdíj iránti igény

A Ptk. 2:52. §-ának (1) bekezdése szerint, akit személyiségi jogában megsértenek, sérelemdíjat követelhet az őt ért nem vagyoni sérelemért.

Ugyanezen szakasz (2) bekezdése akként rendelkezik, hogy a sérelemdíj fizetésére kötelezés feltételeire - különösen a sérelemdíjra köteles személy meghatározására és a kimentés módjára - a kártérítési felelősség szabályait kell alkalmazni, azzal, hogy a sérelemdíjra való jogosultsághoz a jogsértés tényén kívül további hátrány bekövetkeztének bizonyítása nem szükséges.

A Ptk. e szakaszához fűzött indokolás szerint „a sérelemdíj a személyiségi jogok

megsértésének vagyoni elégtétellel történő közvetett kompenzációja és egyben magánjogi büntetése", az e szakaszhoz fűzött kommentár viszont azt emeli ki, hogy a sérelemdíj vonatkozásában mindenképpen elkerülendő, hogy „a bírói gyakorlat a büntető elemnek adjon hangsúlyt, és egyfajta büntető kártérítés (punitive damages) irányába menjen el, mint pl. az Egyesült Államokban”. /Székely László: Sérelemdíj. In: Vékás Lajos - Gárdos Péter (szerk.): Kommentár a Polgári Törvénykönyvhöz. 1. kötet. Budapest, 2014. 174-175. oldalai/

Az ítéletábra álláspontja szerint a sérelemdíj kétségkívül szankció, azonban nem büntetőjogi, hanem restitutív (civiljogi) szankció, így az nem a jogsértő „megbüntetésére”, hanem a sértett életvitelében, személyiségének kibontakoztatásában elszenvedett hátrányoknak, a sértett társasági kapcsolatrendszerében és társadalmi presztízsében bekövetkezett töréseknek, valamint a sértett belső (lelki) egyensúlyában beállott kedvezőtlen változásoknak a kiegyenlítésére, kompenzálására szolgál. (Vékás Lajos: Parerga. Dolgozatok az új Polgári Törvénykönyv Tervezetéhez. HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest, 2008. 172-173. o.)

A Ptk. 2:52. §-ának a (2) bekezdése szerint a sérelemdíj fizetésére kötelezés feltételeire a kártérítési felelősség szabályait kell alkalmazni.

A kártérítés két alapfunkciója, a kártérítési jog két fő célkitűzése a reparáció és a prevenció.

Az ítéletábra rögzíti, hogy a sérelemdíj elsődleges funkciója a jogsértés vagyoni elégtétellel történő közvetett kompenzációja, reparálása; e kompenzációs funkció mellett a sérelemdíj fizetésére kötelezésnek nyilvánvalóan lehet/van prevenciós funkciója is, ugyanis - mint minden szankciónak, úgy e szankciónak is - célja a jogsértéstől való távoltartás, „elriasztás” (a sérelemdíj megfizetésére kötelezés mint a jogsértőre hátrányos jogkövetkezmény ennyiben egyúttal represszív szankció is), azonban a sérelemdíj fizetésére kötelezésnek nem célja a jogsértő „megbüntetése”.

A Ptk. 2:52. §-ának (3) bekezdése szerint a sérelemdíj mértékét a bíróság az eset körülményeire - különösen a jogsértés súlyára, ismétlődő jellegére, a felróhatóság mértékére, a jogsértésnek a sértettre és környezetre gyakorolt hatására - tekintettel, egy összegben határozza meg.

A jogirodalom álláspontja szerint a jogsértés súlya annak a megítélése, hogy a jogsértő mennyire távolodott el a társadalom által elvárt, elfogadott, de legalábbis tolerált magatartásformától. (Fuglinszky Ádám: Kártérítési jog. HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest, 2015. 834. o.)

A bíróságnak az alperesi felróhatóság vonatkozásában a Ptk. 1:4. §-ának (1) bekezdésében írtakból kellett kiindulnia, miszerint ha e törvény eltérő követelményt nem támaszt, a polgári jogi viszonyokban úgy kell eljárni, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

Az e rendelkezésben kifejezésre jutó vétkesség olyan polgári jogi fogalom, amelynek pszichológiai és társadalmi alapjai vannak.

„A polgári jog a jogsértésért való reparációs felelősség körében a vétkességet

- a) nem a jogsértő egyedi személyes tulajdonságai, képességei és körülményei szerint,
- b) nem egy minden jogalanyra egyformán kötelező teljesen általános és elvont zsinórmérték szerint,
- c) hanem tipizálás útján, az illető konkrét helyzetben általában elvárható magatartás alapján a különös síkján ítéli meg." (Eörsi Gyula: Kötelmi jog. Általános Rész. Nemzeti Tankönyvkiadó, 25. kiadás változatlan utánnyomása. Budapest, 2010. 279. o.)

Miután a II. rendű felperes végig együttműködő magatartást tanúsított a rendőri intézkedés során, szökésének a konkrét és közeli veszélye nem állt fenn, azt az aktuális magatartási mozzanatai nem támasztották alá, ezért önmagában a fentebb hivatkozott mértékű ittassága nem indokolta, hogy az alperes rendőre vele szemben bilincset mint kényszerítő eszközt alkalmazzon. Megállapítható tehát, hogy az alperes rendőre az Rtv. kényszerítő eszközei közötti fokozatosság elvét nem betartva járt el, szükségtelen és aránytalan kényszerítő eszközt alkalmazott a II. rendű felperessel szemben, magatartása tehát felróható volt.

Az ítélet tábla a jogsértésnek a sértettre és környezetére gyakorolt hatásával kapcsolatban kiemeli, hogy e körben továbbra is irányadó és alkalmazandó az ítélkezési gyakorlat által a nem vagyoni kártérítés kapcsán kidolgozott szempontrendszer, amely szerint „a személyiséget ért nem vagyoni sérelem kifejeződhet:

- a) mozgáskorlátozottságban, csonkoltságban, torzulásban, egészségromlásban, a test szerveinek működési zavaraiiban, bénulásban, a nemzőképesség csökkenésében vagy elvesztésében, fogamzó-képtelenségben stb. (testi változások);
- b) személyiségzavarban, pszichikai fájdalomban, kisebbségi vagy megalázottsági érzés kialakulásában, lelki válságban stb. (lelki változások);
- c) a személyiséget körülvevő társadalmi-természeti környezetnek a személyiségre hátrányos megváltozásában (környezeti hatások)" /Petrik Ferenc: Sérelemdíj. In: Petrik Ferenc (szerk.): Polgári Jog - Kommentár a gyakorlat számára (a 2013. évi V. tv., az új Ptk. kommentárja). I. kötet. Második könyv, harmadik rész. Budapest, 2013. 101. o.)

Ezen példálózó jelleggel felsorolt nem vagyoni sérelmek egy részének a jogsértésre visszavezethető bekövetkezését a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvényen alapuló bírói gyakorlat a Pp. 163. §-a (3) bekezdésének első mondatában foglaltakat alkalmazva köztudomású tényként bizonyítottanak fogadta el. (Lásd például a BDT2012.2766., BDT2012.2610. és BDT2007.1599. szám alatti, illetve a **Debreceni** Ítélet tábla Pf.I.20.606/2012/6., Pf.I.20.787/2012/7., Pf.I.20.031/2013/4. és Pf.I.20.243/2013/4. számú eseti döntéseiben köztudomású tényként bizonyítottanak elfogadott immateriális sérelmeket.)

Az ítélet tábla álláspontja szerint a jogalkotó ezt a bírói gyakorlat által kidolgozott ún. köztudomás-doktrínát emelte jogszabályi szintre akkor, amikor az új Ptk. 2:52. §-ának (2) bekezdésében kimondta, hogy a sérelemdíjra való jogosultsághoz a jogsértés tényén kívül további hátrány bekövetkeztének bizonyítása nem szükséges.

Mindezekből következően valamely személyiségi jog megsértésére alapított kereset esetén a személyiségi jogi jogsértést állító félnek - a Pp. 121. §-a (1) bekezdésének II. fordulatában írt tényállítási-kötelezettségéből is levezethetően - továbbra is meg kell jelölnie azt a konkrét nem vagyoni sérelmet (immateriális hátrányt), amely őt az állított jogsértő magatartás következtében érte.

A II. rendű felperes nem vagyoni sérelemként (immateriális hátrányként) azt adta elő, hogy **E** utcán a szomszédok láthatták a megbilincselését, illetőleg miután 9 hónapig nem volt vezetői engedélye, ezért a barátainak, az ügyfeleinek magyarázkodnia kellett amiatt, hogy miért nincs jogosítványa. (11. sorszámu jkv. 4. oldalának utolsó bekezdése, 5. oldalának 6. és 8-9. bekezdései)

Az ítélet tábla szerint az a tény, hogy a II. rendű felperesnek 9 hónapig nem volt vezetői engedélye, nem a perben sérelmezett kényszerítő eszköz alkalmazásával áll összefüggésben.

A II. rendű felperesnek köztudomású tényként bizonyítottanak elfogadható immateriális sérelmet az okozott, hogy vele szemben a rendőr - anélkül, hogy annak a feltételei fennálltak volna - bilincs kényszerítő eszközt alkalmazott, amely mint megszégyenítő és megalázó intézkedés a belső (lelki) egyensúlyában nyilvánvalóan kedvezőtlen változásokat idézett elő.

Az ítélet tábla álláspontja szerint a perbeli jogsértés a II. rendű felperesre gyakorolt, köztudomású tényként bizonyítottanak elfogadható negatív lelki hatáson túlmenően a bizonyítás adatai alapján a II. rendű felperes környezetére nem gyakorolt jelentős hatást (az intézkedésnél testvére, az I. rendű felperes és unokatestvére, **P. Z. P.** voltak jelen, a vele történekről pedig ügyvéd foglalkozású édesanyja értesült).

Miután a sérelemdíj vonatkozásában is kiindulópontul szolgálhatnak a bíróságok hasonló tényállású ügyben hozott eseti döntései, ezért az ítélet tábla összehasonlításra alkalmas voltára tekintettel felhívja a Pf.I.20.215/2012/12. számú ítéletét, amelyben a szükséges feltételek fennállása hiányában foganatosított bilincselés miatt 2012-ben 50 000 Ft nem vagyoni kártérítést és annak 2011. április 16. napjától járó késedelmi kamatait ítélte meg, illetőleg hivatkozik a Pf.I.20.286/2015/4. számú ítéletére, amelyben 2015-ben jogellenes és felróható bilincselés miatt 150 000 Ft nem vagyoni kártérítést és annak 2012. december 1. napjától járó késedelmi kamatait ítélte meg.

Az ítélet tábla rögzíti, hogy a II. rendű felperes által megjelölt mértékű kompenzációt a bírói gyakorlat akkor tart megállapíthatónak, ha az intézkedés alá vont személyt jogellenes és felróható megbilincselése mellett pl. jogellenesen és felróhatóan előállítják, vagy vele szemben további aránytalan és szükségtelen intézkedést alkalmaznak.

E körben az ítélet tábla felhívja a Fővárosi Ítélet tábla 2.Pf.21.342/2013/3. számú határozatát, amelyben a bíróság a felperes részére a megbilincselésével, az előállításával és ennek részeként közel 6 órás zárkában való tartózkodással járó indokolatlan intézkedés miatt 300 000 Ft nem vagyoni kártérítést és annak a 2009. július 4. napjától járó kamatait ítélte meg, valamint felhívja a Fővárosi Ítélet tábla 17.Pf.20.562/2013/3. számú ítéletét, amelyben egy ellenállást nem tanúsító felperes tömegből való kiemelése, sorfal mögé húzása, hasára fordítása, hátára térdepelve műanyag rögzítőbilinccsel való megbilincselése, illetőleg vele

szemben gázspray és gumibot alkalmazása miatt a bíróság a felperes részére 400 000 Ft nem vagyoni kártérítést és annak 2009. július 4. napjától járó késedelmi kamatait ítélte meg.

A Fővárosi Ítéltábla a 17.Pf.20.707/2016/5-II. számú határozatában ún. szemfedő (a szemöldök és a száj közötti részt letakaró textil) szükségtelen alkalmazása miatt ítelt meg a felperes részére 500 000 Ft nem vagyoni kártérítést.

Az ítéltábla a hivatkozott szempontokat mérlegelve - a felhívott eseti döntésekben megállapított nem vagyoni kártérítési összegekre is tekintettel - a II. rendű felperes részére 200 000 Ft sérelemdíj megítélését tartotta szükséges és elegendő mértékűnek az őt ért nem vagyoni sérelmek kompenzálására.

II. Alperesi fellebbezés

a) A személyiségi jogi jogsértés vizsgálata

A törvényszék a tényállást az I. rendű felperes keresetének elbírálásához szükséges mértékben feltárta, megfelelő irányú és terjedelmű bizonyítást folytatott le, az ítéltábla a levont következtetésével (a sérelemdíj összege kivételével) nagyobb részben egyetértett.

A **X**-i Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Osztály Belváros **T** Rendőrőrsének számú jelentése szerint az alperes rendőre az I. rendű felperessel szemben a támadás és a szökés megakadályozása érdekében használat bilincs kényszerítő eszközt.

Az ítéltábla visszautal az I/a) pontban kifejtettekre (az Rtv. 47-48. §-aiban, a Szolgálati Szabályzat 41. §-ának (1) bekezdésében, valamint az alapvető jogok biztosának sz. jelentésében foglaltakra), és rögzíti, hogy önmagában a vélt ittasság és/vagy a „heves vérmérséklet” az intézkedés alá vont személy együttműködő magatartása esetén, a szökés és a támadás konkrét és közeli veszélye, az azt alátámasztó aktuális magatartási mozzanatok nélkül nem indokolja az intézkedés alá vont személy megbilincselését.

Az I. rendű felperessel szemben alkalmazott bilincs kényszerítő eszköz alkalmazása tehát aránytalan és szükségtelen intézkedés volt, s az egyszersmind alkalmas volt az I. rendű felperes emberi méltóságának, becsületének és személyes szabadságának a megsértésére is.

Az ítéltábla rögzíti, hogy a törvényszék ítélete indokolásában (11. oldal 3. bekezdésének utolsó előtti sor) - a személyes szabadság, illetőleg a becsület megsértése mellett - tévesen utalt a jóhírnév megsértésére is.

A Ptk. 2:45. §-ának (2) bekezdése szerint a jóhírnév megsértését jelenti különösen, ha valaki más személyre vonatkozó és e személyt sértő, valótlan tényről állít vagy híresztel, vagy valós tény hamis színben tüntet fel.

Jóhírnév megsértése iránti keresetet a felperesek nem terjesztettek elő, de az a perbeli tényállás mellett fel sem merülhetett, ezért az ítéltábla mellőzi az elsőfokú ítélet 11.

oldalának 3. bekezdéséből a jóhírnév kitélt.

Rögzíti, hogy személyiségi jogi perben az ítélet rendelkező részének tartalmaznia kell, hogy az alperes mikor, illetőleg milyen konkrét magatartással sértette meg a felperes pontosan megnevezett személyiségi jogát. (Lásd a **Debreceni** Ítéltábla Pf.I.20.843/2016/4. számú eseti döntését)

Miután a törvényszék ítélete ennek a követelménynek nem felelt meg, ezért mulasztását az ítéltábla pótolta, és ítélete rendelkező részében rögzítette az alperesi személyiségi jogi jogsértés elkövetésének az időpontját, illetőleg a megsértett személyiségi jogok mellett nevesítette a jogsértő magatartást is.

A törvényszék ítélete nem tartalmaz érdemi indokolást az I. rendű felperesnek megítélt sérelemdíj összegszerűségével kapcsolatban.

Az elsőfokú ítélet 11. oldalának 3. bekezdése szerint az I. rendű felperesnek a kényszerítő eszköz nem jogszerű alkalmazása mellett történő előállítás, a napi munkavégzése során képviselőként történő eljárása helyszínén bilincsben történő megjelenése a személyiségi jogának, nevezetesen a személyes szabadságának, becsületének és jóhírnevének megsértéséhez vezető körülmény, külön magyarázatot nem igényel.

A törvényszék „a külön magyarázatot nem igényel” fordulat alkalmazásával vélhetően a Pp. 163. §-a (3) bekezdésének első mondatában írt köztudomású tényre, és a köztudomású tényként bizonyítottanak elfogadható immateriális hátrány kategóriájára (az ún. köztudomás-doktrínára) kívánt utalni.

Az ítéltábla rögzíti, hogy köztudomású tényként bizonyítottanak elfogadható immateriális sérelmet okoz, ha - függetlenül attól, hogy mi a foglalkozása - valakivel szemben a rendőr - anélkül, hogy annak a feltételei fennállnának - bilincs kényszerítő eszközt alkalmaz. Ez a megszegő és megalázó intézkedés az ember belső (lelki) egyensúlyában nyilvánvalóan kedvezőtlen változásokat idéz elő.

Az ítéltábla a törvényszék ítéletének a sérelemdíj összegszerűségével kapcsolatos indokolását az ott írtak megismétlése nélkül, az azokra történő visszautalással kiegészíti jelen másodfokú ítélet I/b) pontjában írtakkal, és megállapítja, hogy a törvényszék eltúlzott összegben állapította meg az I. rendű felperesnek járó sérelemdíjat.

Az ítéltábla - különös tekintettel az I/b) pontban felhívott eset döntésekre, valamint az I. rendű felperes oldalán köztudomású tényként bizonyítottanak elfogadható immateriális hátrányra - az I. rendű felperesnek a törvényszék által megítélt sérelemdíj összegét, s így az alperes marasztalását 500 000 Ft-ról 200 000 Ft-ra leszállította.

A II. rendű felperes részére megítélt 200 000 Ft összegű sérelemdíj szükséges és egyben elegendő mértékű az őt ért nem vagyoni sérelmek kompenzálására.

III. Elsőfokú perköltség

Az ítéltábla a megváltozott pernyertességi-pervesztességi arányok miatt módosította az elsőfokú perköltség összegét.

a) Kereseti illeték

Az Itv. 39. §-ának (1) bekezdése alapján polgári peres eljárásban az illeték alapja - ha törvény másként nem rendelkezik - az eljárás tárgyának az eljárás megindításakor fennálló értéke.

Ha a fél egy személyiségi jog perben érvényesít sérelemdíj iránti keresetet és a felróhatóságtól független szankciók bármelyikére (vagy mindegyikére) irányuló keresetet, úgy a perérték és az eljárási illetékalap tekintetében ezek az igények egységes keresetnek minősülnek (EBH1999.94. és BH2001.367. szám alatt publikált eseti döntések), és az egyes kereseti kérelmek tárgyában számított perérték és illetékalap Pp. 25. §-ának (3) bekezdése, illetőleg az Itv. 40. §-ának (1) bekezdése szerinti összeszámítására nincs lehetőség. Ilyen esetekben, ha az érvényesített sérelemdíj tőkeösszege nem haladja meg a meg nem határozható perértéknél irányadó illetékalapot, úgy kizárólag utóbbi összege vehető figyelembe a pertárgy értékének a meghatározásánál, ez lesz az illeték alapja.

A felperesek a Pp. 51. §-ának b) pontja szerinti ún. egyszerű pertársak.

Az I. és II. rendű felperesek oldalán az Itv. 39. §-a (3) bekezdésének b) pontja, valamint 42. §-a (1) bekezdésének a) pontja alapján személyenként 36 000 Ft összegű kereseti illeték merült fel.

Az I. rendű felperes pernyertessége 73 %-os, pervesztessége 27 %-os mértékű, így az államnak, külön felhívásra 9720 Ft kereseti illetéket tartozik megfizetni az Itv. 74. §-ának (3) bekezdése alapján alkalmazandó 6/1986. (VI. 26.) 13. §-ának (2) bekezdése, valamint 15. §-ának (1) és (3) bekezdései alapján, míg az I. rendű felperes pervesztességre eső 26 280 Ft kereseti illetéket az alperesnek az Itv. 5. §-a (1) bekezdésének a c) pontján alapuló teljes személyes illetékmentességére tekintettel az állam viseli.

A II. rendű felperes pernyertessége 89 %-os, pervesztessége 11 %-os mértékű, így az államnak, külön felhívásra 3960 Ft kereseti illetéket tartozik megfizetni az Itv. 74. §-ának (3) bekezdése alapján alkalmazandó 6/1986. (VI. 26.) 13. §-ának (2) bekezdése, valamint 15. §-ának (1) és (3) bekezdései alapján, míg az I. rendű felperes pervesztességre eső 32 040 Ft kereseti illetéket az alperesnek az Itv. 5. §-a (1) bekezdésének a c) pontján alapuló teljes személyes illetékmentességére tekintettel az állam viseli.

b) A felek jogi képviselével kapcsolatban felmerült költség

Az ítéletábra az I. és II. rendű felpereseket képviselő ügyvéd, valamint az alperest képviselő jogtanácsos munkadíját a Pp. 67. §-ának (2) bekezdése, 75. §-ának (2) bekezdése és a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-ának (3) bekezdése alapján - 7 tárgyalási és 3 tárgyaláson kívüli munkaóra figyelembevételével - határozta meg.

Miután a felperesek által követelt sérelemdíj összege nem volt nyilvánvalóan eltúlzott, ezért az ítéletábra alkalmazhatónak tartotta a Pp. 81. §-ának (2) bekezdését, és az alperest az I. rendű felperes javára - a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 4/A. §-ának (1) bekezdésére is figyelemmel - bruttó 46 355 Ft, a II. rendű felperes javára pedig bruttó 56 515 Ft ügyvédi

munkadíjból álló peröltség megfizetésére kötelezte.

Az ítélet tábla mindezekre tekintettel a Pp. 253. §-ának (3) bekezdése alapján az elsőfokú ítéletet a rendelkező részben írtak szerint részben megváltoztatta, és azt szövegezésében is pontosította.

IV. Másodfokú perköltség

a) Fellebbezés illeték

A II. rendű felperes fellebbezésével kapcsolatban felmerült, az Itv. 39. §-a (3) bekezdésének c) pontján és 46. §-ának (1) bekezdésén alapuló 48 000 Ft fellebbezési illetékből a II. rendű felperes a 11 %-os mértékű másodfokú pervesztességéhez igazodóan 5280 Ft fellebbezési illeték megfizetésére köteles az Itv. 74. §-ának (3) bekezdése alapján alkalmazandó 6/1986. (VI. 26.) 13. §-ának (2) bekezdése, valamint 15. §-ának (1) és (3) bekezdései alapján, míg az alperes 89 %-os mértékű másodfokú pervesztességére eső, 42 720 Ft összegű fellebbezési illetéket az alperesnek az Itv. 5. §-a (1) bekezdésének a c) pontján alapuló teljes személyes illetékmentességére tekintettel az állam viseli.

Az alperes fellebbezésével kapcsolatban felmerült, az Itv. 39. §-a (3) bekezdésének c) pontján és 46. §-ának (1) bekezdésén alapuló 48 000 Ft fellebbezési illetékből az I. rendű felperes a 27 %-os mértékű másodfokú pervesztességéhez igazodóan 12 960 Ft fellebbezési illeték megfizetésére köteles az Itv. 74. §-ának (3) bekezdése alapján alkalmazandó 6/1986. (VI. 26.) 13. §-ának (2) bekezdése, valamint 15. §-ának (1) és (3) bekezdései alapján, míg az alperes 73 %-os mértékű másodfokú pervesztességére eső, 35 040 Ft összegű fellebbezési illetéket az alperesnek az Itv. 5. §-a (1) bekezdésének a c) pontján alapuló teljes személyes illetékmentességére tekintettel az állam viseli.

b) A felek jogi képviselével kapcsolatban felmerült költség

Az ítélet tábla az I. és II. rendű felpereseket képviselő ügyvéd, valamint az alperest képviselő jogtanácsos munkadíját a Pp. 67. §-ának (2) bekezdése, 75. §-ának (2) bekezdése és a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-ának (3) és (5) bekezdései alapján - 2-2 munkaóra figyelembevételével - a II. rendű felperes és az alperes oldalán egyaránt 5000 Ft-ban határozta meg.

Az alperes a II. rendű felperes fellebbezésével szemben 89%-os mértékben, a saját fellebbezése vonatkozásában pedig 73 %-os mértékben lett pervesztes, ezért - a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 4/A. §-ának (1) bekezdésében írtakra is figyelemmel - a II. rendű felperesnek bruttó 4953 Ft, az I. rendű felperesnek bruttó 2921 Ft másodfokú perköltséget tartozik megfizetni.

A teljesítési határidő a Pp. 217. §-ának (1) bekezdésén alapul.

Debrecen, 2017. július 4.

Dr. Csikiné dr. Gyuranecz Márta s.k. a tanács elnöke, Dr. Bakó Pál s.k. előadó bíró, Dr. Molnár Tibor Tamás s.k. bíró

hitelélül:

A kiadmány

tisztviselő